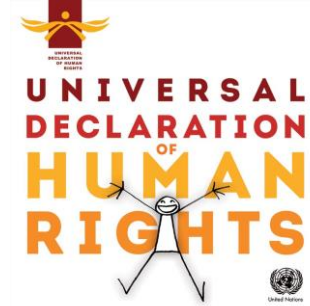
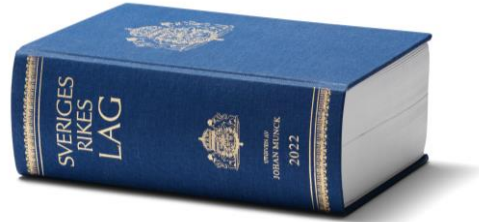

Internet - en mänsklig rättighet!

Margret Buchholz

Leg arbetsterapeut, Specialist i arbetsterapi och överarbetsterapeut, Medicine doktor

Yttrandefrihet

15 years of the CRPD

DISABILITY RIGHTS ARE HUMAN RIGHTS

#NothingAboutUsWithoutUS

få samspela med andra	uttrycka värderingar och känslor	få använda mitt kommunikations-sätt hela tiden	få veta vad som händer omkring mig	bli lyssnad på och få svar även om svaret är nej
få möjlighet att välja	Rätten att kommunicera	be om det jag vill ha	be om och få information	bli pratad med, inte om
säga vad jag tycker	Jag har rätt att:	bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om
säga nej	ha fungerande kommunikations-hjälpmiddel	vara i en kommunikativ miljö	delta i samtal med meningsfull innehåll	få insatser för att stötta min kommunikation
bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om	bli pratad med, inte om

Se tidigare föreläsning om kommunikativa rättigheter!

94% av befolkningen använder internet och nästan alla gör det dagligen

Under pandemin har tillgång till internet blivit allt viktigare på många samhällsarenor

- Relationer och sociala kontakter genom videosamtal, chat, sms olika meddelandetjänster
- Sociala medier ger grupptillhörighet och utökade sociala relationer
- Omvärldskoll med nyheter generellt och kring sånt som intresserar mig, tex aktiviteter och verksamheter, få tillgång till nya sammanhang
- Alla nödvändiga kontakter med försäkringskassa, sjukvård, 1177, arbetsförmedling, utbildning (skola, universitet), arbete mm
- Sköta ekonomi och ansvarsområdet såsom räkningar, bankärenden, försäkringar, redovisningar och deklaration
- Boka aktiviteter, frisör, träning, mm
- Underhållning som musik, film mm via strömningstjänster
- Mera?

United Nations General Assembly

United Nations

A/HRC/32/L.20

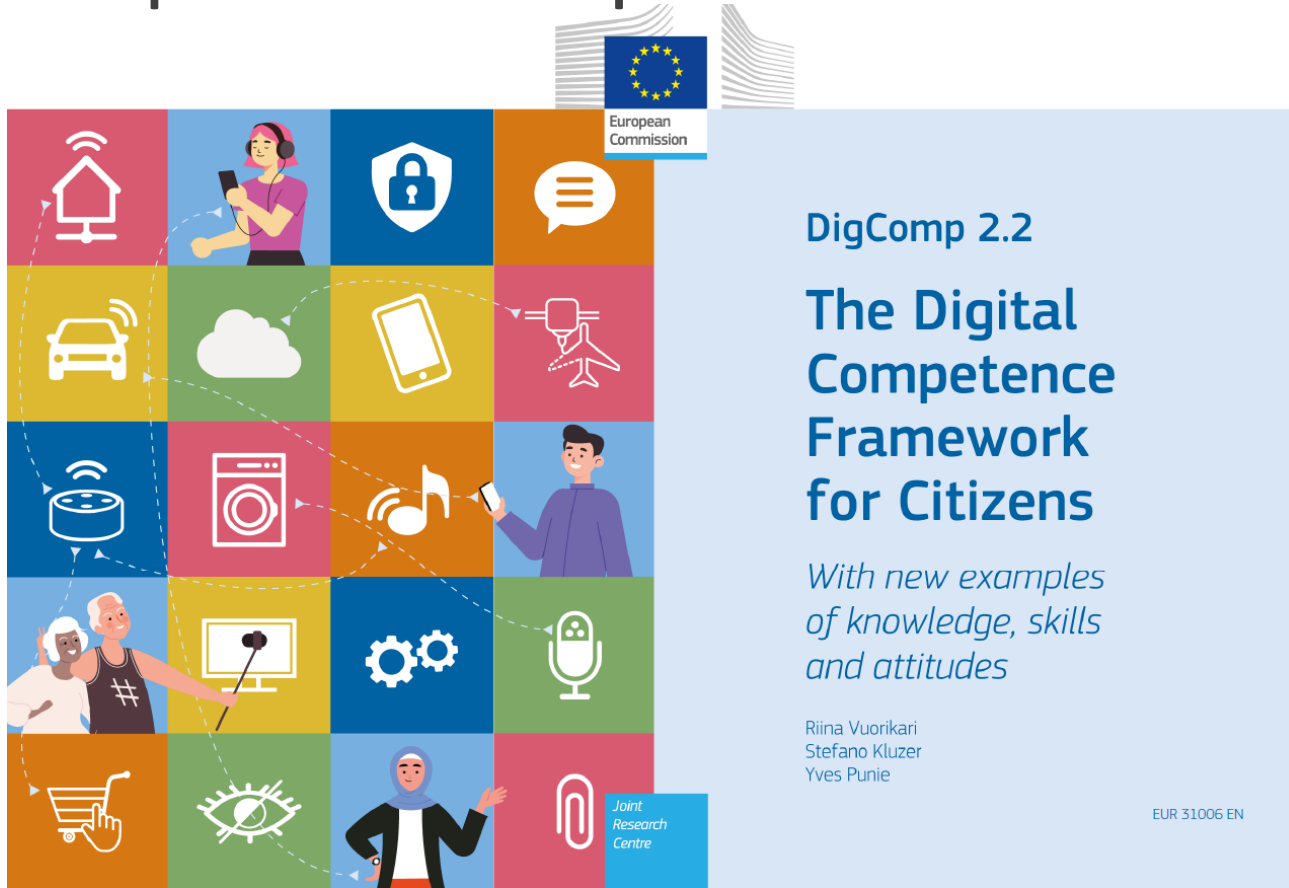
General Assembly

Distr.: Limited
27 June 2016

Original: English

FN har förtydligat att tillgång till internet är en mänsklig rättighet

DigComp 2.2 – European Commission

DigComp 2.2

The Digital Competence Framework for Citizens

With new examples of knowledge, skills and attitudes

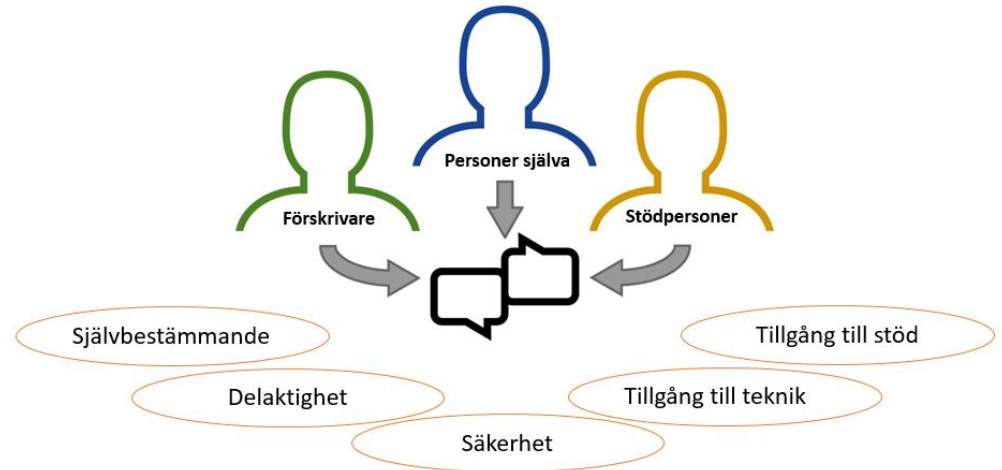
Riina Vuorikari
Stefano Kluzer
Yves Punie

EUR 31006 EN

Hur ser det ut för personer med funktionsnedsättning?

För personer med kommunikationssvårigheter är digital kommunikation viktigt för självbestämmande och delaktighet. Det finns många problem att övervinna, framför allt kring stöd och kunskap samt tillgång till hjälpmedel och teknik.

(Buchholz 2019)

Exempel på direktiv och lag för att öka delaktigheten som vi måste rätta oss efter

- EU-direktiv om webbtillgänglighet
- Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service
- Nya tillgänglighetsdirektivet
- Webbdirektivet (för myndigheter)

Men vad kan vi göra för att alla ska få
tillgång till internet?

Många myndigheter och verksamheter jobbar för att främja digital delaktighet, till exempel:

- Myndigheten för digital tillgänglighet <https://digin.nu/>
- Myndigheten för delaktighet <https://www.mfd.se/>
- Post- och telestyrelsen <https://pts.se/>
- Internetstiftelsen <https://internetstiftelsen.se/>
- Myndigheten för tillgängliga medier <https://www.mtm.se/>
- E-hälsomyndigheten <https://www.ehalsomyndigheten.se>
- DigComp framework https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcomp/digcomp-framework_en
- Funka <https://www.funka.com/>

Här finns mycket tips och utbildningsmaterial att ta del av!

Digitalhjälpen hos Post- och telestyrelsen

Tre vägar till hjälp

Tips på digitala tjänster

Umgås, beställa mat, betala räkningar och få hjälp med tekniken. Allt detta kan du göra digitalt. Här finns tips på tjänster och webbplatser som hjälper dig vidare.

[Tips på digitala tjänster](#)

Tips på kurser och inspiration

Här hittar du kurser, material och annat inspirerande innehåll som stärker din digitala kompetens, och hjälper dig att utforska dina möjligheter.

[Tips på kurser och inspiration](#)

Guider för digitala tjänster

Här finns vägledning, goda råd och steg-för-steg-guider som förklarar hur du använder några digitala tjänster som kan göra vardagen lite lättare.

[Guider för digitala tjänster](#)

<https://pts.se/sv/digitalhjalpen/>

Filmer om att hantera digitala verktyg

<https://betalningshjälpen.se/content/betalningshjälpen/sw/homepage/guider/bankid.html>

Inställningar i OS, webbläsare och telefon/dator

Till exempel i Google Chrome finns inställningar för

- Uppläsning
- Zoom
- Många justeringar för att underlätta läsning av text
- Högkontrast
- Inställningar för alternativa styrsätt
- mm

<https://www.accessibility.com/blog/google-chrome-accessibility-features>

Se föreläsningen Att tillgänglighetsanpassa vardagsteknik!

Easy reading – gör det enklare på internet

www.vgregion.se/ov/dart/easy-reading/

Så funkar Easy reading

Text finns till videon på: www.vgregion.se/ov/dart/easy-reading/

Sammanfattning

- Omfattande rättigheter till internet som är tydligt definierade
- Myndigheter och verksamheter har uppdrag att se till att dessa uppfylls
- Lagar och riktlinjer (delvis nya) för att möta dessa

Medskick:

- ***Det finns mycket att göra!***
- ***Vi behöver lära oss mycket för kunna att leva upp till människors rättigheter!***

Tid för frågor och diskussion

Referenser

- Yttrandefrihet [2 kap 1 § regeringsformen \(1974:152\)](#) <https://lagen.nu/begrepp/Yttrandefrihet>
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, <https://www.regeringen.se/contentassets/0b52fa83450445aebbf88827ec3eecb8/fns-konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning-ds-200823>
- Communication bill of rights, <https://www.asha.org/njc/communication-bill-of-rights/>
- UN General Assembly – Internet statement https://www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf
- Svenskarna och internet <https://svenskarnaochinternet.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2022/>
- Svenskarna med funktionsnedsättning och internet begripsam.se/forskning/internet
- Avhandling Buchholz 2019 Let's stay in touch!
Remote communication for people with communicative and cognitive disabilities
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/57718>

Länkar direktiv och lag

- EU-direktiv om webbtillgänglighet: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/web-accessibility>
- Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service: <https://www.digg.se/digital-tillganglighet/om-lagen>
- Nya tillgänglighetsdirektivet:
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/05/sou-202144/>
<https://stm.fi/sv/tillganglighetsdirektivet>
<https://www.mfd.se/verktyg/lagar-och-regler-om-tillganglighet/eus-tillganglighetsdirektiv/>
- Tillgänglighetsdirektivet – en överblick och en liten djupdykning om totalkonversation, realtidstext och nödkommunikation med Andreas Richter, PTS:
<https://youtu.be/IYttUj6LG9s>
Teckenspråk <https://youtu.be/PXLRz-8N0g>
- Webbdirektivet (för myndigheter): <https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/lagen-om-tillganglighet-till-digital-offentlig-service-dos-lagen/om-lagen>